

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๖๗

วันที่ ๒๒ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

๐/๐

ข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ในส่วนระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน กรณีมีพฤติการณ์พิเศษหรือมีเหตุสุดวิสัย การพิจารณาว่าข้ออ้างตามคำร้องมีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยหรือไม่ เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณา และไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาเกี่ยวกับการตีความคำว่าพฤติการณ์พิเศษและเหตุสุดวิสัย หากศาลเห็นว่าคำร้องล่าช้าไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยก็ต้องยกคำร้องและดำเนินการบังคับคดีต่อไป ทำให้ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ เป็นบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา ๒๘๘ เดิม เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในกรณีที่เป็นหนี้เงิน ในการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินหรือร้องขอตทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้เพื่อนำออกขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมีประสิทธิภาพ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ กล่าวคือ ผู้ยื่นคำร้องต้องถูกโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ และต้องกล่าวอ้างว่า (๑) จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ ซึ่งยังคงหลักการของมาตรา ๒๘๘ วรรคหนึ่ง เดิม (๒) ตนเป็นเจ้าของรวมซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นการหาริมทรัพย์ที่ได้แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน (๓) ตนเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นการหาริมทรัพย์ที่เป็นทรัพย์สินแบ่งได้ หรือ (๔) ตนเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนในทรัพย์สินนั้นได้อยู่ก่อน ซึ่ง (๒) (๓) และ (๔) เป็นการกำหนดเพิ่มเติมจากมาตรา ๒๘๘ วรรคหนึ่ง เดิม ที่ให้สิทธิเฉพาะบุคคลที่กล่าวอ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้เท่านั้น บทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง จึงคุ้มครองสิทธิบุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินมากขึ้น สำหรับกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินนั้น มาตรา ๒๘๘ วรรคหนึ่ง เดิม กำหนดให้ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลก่อนที่ได้เอาทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น โดยมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติมขึ้นใหม่ ได้กำหนดระยะเวลาการยื่นคำร้องขอไว้เป็น ๓ ระยะ ระยะแรก จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น ระยะที่สอง กรณีมีพฤติการณ์พิเศษทำให้ไม่สามารถยื่นคำร้องภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ต้องยื่นคำร้องขอ

๑๗๐

ไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สิน โดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก โดยไม่จำกัดคำนิ่งว่าวันดังกล่าวเจ้าพนักงานบังคับคดี จะขายทอดตลาดได้หรือไม่ และระยะที่สาม กรณีมีเหตุสุดวิสัย สามารถยื่นคำร้องขอในภายหลังได้ แต่จะต้องยื่นเสียก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น โดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน คือ ศาลที่ออกหมายบังคับคดี ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นที่ได้พิจารณาชี้ขาดตัดสินคดี การกำหนดกรอบระยะเวลาในการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการกำหนดระยะเวลา ตามความจำเป็นในแต่ละกรณี สอดคล้องกับกระบวนการขั้นตอนการบังคับคดี ทำให้การพิจารณาคำร้องดังกล่าวของศาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย หากเปิดโอกาสให้มีการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินโดยไม่กำหนดกรอบระยะเวลาไว้หรือกำหนดระยะเวลานานเกินควร อาจมีการยื่นคำร้องขอเพื่อประวิงการบังคับคดี ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องที่สุจริต และการพิจารณาการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินมีพฤติการณ์พิเศษและเหตุสุดวิสัยหรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของศาลที่ออกหมายบังคับคดีในการพิจารณาจากข้อเท็จจริงในคำร้องแต่ละคำร้อง ทำให้การใช้ดุลพินิจของศาลเกิดความยุติธรรมเฉพาะกรณีได้ ไม่จำเป็นต้องให้ศาลฎีกามีคำพิพากษาวางแนวทางการตีความถ้อยคำดังกล่าวเสียก่อนจึงจะพิจารณาวินิจฉัยได้ บทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอก และมีได้เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินแต่อย่างใด

สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ บัญญัติให้สิทธิโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินวางเงินหรือหาประกันต่อศาลในกรณีที่คำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี มีผลกระทบต่อสิทธิผู้ร้องเกินสมควร เนื่องจากได้มีการจำกัดระยะเวลาในการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งไปแล้ว หากผู้ร้องไม่สามารถที่จะนำเงินหรือหลักประกันมาวางได้ ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คำสั่งของศาลดังกล่าวให้เป็นที่สุด เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ให้มีสิทธิเหนือบุคคลภายนอกผู้สุจริตได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการบังคับคดีที่ไม่สามารถหาเงินหรือหลักประกันมาวางต่อศาล เป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคคลภายนอก นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ บัญญัติให้สิทธิโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องว่าคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี เมื่อปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กล่าวอ้างวางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาล

เห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับ ความเสียหายที่อาจได้รับการยื่นคำร้องขอนั้น ถ้าผู้กล่าวอ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่ง จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ส่วนเงินหรือประกันที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มี ความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ได้ คำสั่งของศาลตามวรรคนี้ให้เป็นที่สุด บทบัญญัติ มาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ ยังคงหลักการของมาตรา ๒๘๘ วรรคสอง (๑) เดิม มีเจตนารมณ์ป้องกันการ ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินโดยไม่มีมูลและมีลักษณะประวิงการบังคับคดี โดยกำหนดให้มีการวางเงิน หรือประกันต่อศาลเพื่อเป็นหลักประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา สำหรับความเสียหายเนื่องจากเหตุเน้นซ้ำในการบังคับคดีอันเกิดจากการยื่นคำร้องดังกล่าว ต่อมาหาก ศาลได้สวนแล้วปรากฏว่าคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินมีมูลก็ไม่มี ความจำเป็นต้องวางหลักประกันไว้เช่นนี้ก็ให้ คืนหลักประกันได้ ซึ่งศาลสามารถใช้ดุลพินิจและวิธีการได้ตามความเหมาะสม ทำให้กระบวนการบังคับ คดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย โดยการยื่นคำร้องดังกล่าวมิได้บังคับให้โจทก์หรือ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินวางเงินหรือหาประกัน ต่อศาล โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพียงแต่กล่าวอ้างว่าคำร้องขอนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามา เพื่อประวิงการบังคับคดี หากศาลพิจารณาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนแสดงให้เห็นว่าคำร้องขอให้ ปล่อยทรัพย์สินไม่มีมูลและประวิงการบังคับคดี ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องวางเงินหรือหาประกันต่อศาลเพื่อเป็น ประกันการชำระค่าสินไหมทดแทน ซึ่งผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ไม่มีมูลและเพื่อประวิงการบังคับคดี ย่อมไม่อาจถือเป็นผู้สุจริตที่จะได้รับความคุ้มครองในกระบวนการบังคับคดีตามกฎหมาย และมาตรการ ตามมาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ เป็นการป้องกันการประวิงการบังคับคดีและคุ้มครองสิทธิโจทก์หรือเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษา แตกต่างจากมาตรการตามมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ที่เป็นการให้สิทธิแก่บุคคลภายนอก ในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินตามเงื่อนไขและกรอบระยะเวลาที่กำหนด บทบัญญัติ มาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ จึงมิได้ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ให้มีสิทธิเหนือบุคคลภายนอกหรือเป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคคลภายนอก แต่อย่างใด

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคห้า ที่บัญญัติให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มี คำสั่งยกคำร้องขอเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ ตนได้ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและความสะดวกแก่เจ้าหนี้เพียงฝ่ายเดียว ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค ในกฎหมาย เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล

Handwritten mark

และฐานะทางเศรษฐกิจ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคห้า บัญญัติให้ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน ถ้าโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องขอตั้งกล่าวเห็นว่าคำร้องขอนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลนั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์คุ้มครองสิทธิแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายจากการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินโดยไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี ให้สามารถร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตน เนื่องจากการที่บุคคลภายนอกยื่นคำร้องโดยไม่มีมูลและเพื่อประวิงการบังคับคดี นอกจากก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและก่อให้เกิดความล่าช้าในการบังคับคดีแล้ว อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้โดยตรง ย่อมถือเป็นเหตุผลอันชอบธรรมที่สมควรกำหนดให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิร้องขอให้ผู้ยื่นคำร้องดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ศาลจะพิจารณากำหนดตามที่เห็นสมควรและเหมาะสม บทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคห้า มิได้เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและความสะดวกแก่เจ้าหนี้เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่มีเหตุผลอันชอบธรรม และไม่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในกฎหมายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า แม้จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการอำนวยความยุติธรรม เพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน พอเหมาะพอควรแก่กรณี ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของ

บุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

(นายนภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ